

Najviši vrh u Velebitu

Obrazlaže A. Gavazzi, Zagreb

Bilo je god. 1938, kad sam u zagrebačkom dnevniku „Jutarnji List“ načeo pitanje o najvišem vrhu u Velebitu i tom prigodom istaknuo, da hrvatski nastavnici nijesu u tom pogledu jednodušni. Pače kolebaju i šk. knjige (n. pr. F. Lukas i N. Peršić: Geografija kraljevine Jugoslavije; Zagreb, 1940), koje bi morale biti savršene. Razgovarao sam, a i dopisivao sam se s nekadašnjim ravnateljem vojn. geogr. Zavoda u Beogradu, sada pok. Milorodom Terzićem, koji se zauzeo za rješenje tog pitanja i konačno ga riješio. Da prikazem tok istraživanja i definitivni rezultat služe mi tri lista vojnih geogr. Instituta, kojih su članovi snimali teren u onom kraju: prvi i drugi list potječu od kartografa Instituta u Beču, a treći od mapera vojn. geogr. Instituta u Beogradu.

a) Na prvom listu iz. god. 1883. u onom su kraju dvije točke izmjerene trigonometrijski: Vaganski vrh sa 1758 m, a njemu 3.8 km na sjeverozapadu Badanj sa 1639 m. Sve su ostale točke (uz podaleku Višerujnu 1623 m) izmjerene aneroidom, dakle ne posve sigurnom metodom. Med njima je jezerce, bez imena, iznad koje se ispinje s juga vrh (bez imena) sa 1760 m; dakle taj bi bio za 2 m viši od Vaganskoga. Na tom listu i u tom kraju nema nijednog vrha, koji bi bio visok 1798 m; Babin vrh pak, koji je tu označen, nalazi se na istoku vrha Badanj, a visina mu je 1446 m.

b) Na drugom listu austrijskom, gdje su učinjeni ispravci (sic!) do lipnja 1915. (ratno doba), ime se Babina vrha „preselilo“ na jug i to od onog jezercica, a baš na mjesto gdje je na listu iz god. 1888. stajalo „Malovan 1738“. Prema tome stoji ondje (u mjesto Malovan 1378) „Babin vrh (ali ne 1738, već. 1798)“. Upravo je tu ona fatalna pogreška: onaj 3 (od 1738) premetnuo je u 9, dakle 1798; toliko bi dakle bio visok Babin vrh. Nasuprot je ime „Malovan“ dospjelo na svoje pravo mjesto dakle ne jugositoku Vaganskog vrha. Kota 1760 m kod jezercica ostala je i na tom listu.

c) Na listu vojn. geogr. Instituta u Beogradu označeno je, da je teren reambuliran g. 1931., a reproduciran g. 1934. Nekadašnji ravnatelj Vojn. Geogr. Instituta u Beogradu, sada pokojni Mil. Terzić razjasnio mi je kako sam naveo pismeno i usmeno tu pogrešnu kotu. Evo što mi piše 16. studenoga 1938.: „Što se

tiče Babina vrha može se reći da je njegova visina 1738 a ne 1798. . . , (ta je) svakako pogrešna, verovatno gruba greška u precrtavanju; od brojke 3 postala je brojka 9. Poznati planinar Ivan Gojtan iz Gospića skrenuo je pažnju pukovniku g. Madžareviću, koji je upravljao snimanjem onog terena, na onu razliku te je g. pukovnik izdao naređenje svome topografu, da provjeri ovo. Topograf je dobio visinu 1741, a ta se samo malo razlikuje (za 3 m) od visine, koja je označena na austrijskoj karti iz god. 1883.

Babin vrh dakle ima 1741 (ili 1738) m, pa je po tome 17 m niži od Vaganskoga. Nestalo je na beogradskoj karti i neispravne kote od 1760 m kod Jezerca. A kako se dakle na službenoj karti ističe Vaganski vrh kao najviši, treba ga i u šk. knjizi i na šk. zemljovidima smatrati takvim, dok visinu od 1798 moramo posve zabaciti, jer ga nema na novim spec. kartama.
